

sier rechtsbescherming te bieden en de Staat voor het blok te zetten.

mr. E. Loesberg
raadsheer in de Ondernemingskamer van het hof Amsterdam en voorzitter van de Raad van Discipline in Den Bosch

12

Gedaagde Nederlandse entiteiten kunnen niet worden aangemerkt als ankergedaagden; geen onderbouwing of rechtvaardiging deze entiteiten in rechte te betrekken

Rechtbank Amsterdam
4 juni 2025, nr. C/13/762300/HA ZA 25-43,
ECLI:NL:RBAMS:2025:3973
(mr. Dudok van Heel)
Noot mr. Th.D. van der Sanden

Internationale rechtsmacht. Ankergedaagde. Samenhangende vorderingen. Toewijsbaarheid. Misbruik van procesrecht. Niet-ontvankelijkverklaring. Kostenveroordeling. Liquidatietarief.

[Brussel I-bis art. 8 lid 1; EVEX II art. 6 aanhef en onder 1; Rv art. 7 lid 1, 237, 245]

De rechtbank komt tot het oordeel dat de Nederlandse gedaagde entiteiten niet als ankergedaagden kunnen dienen voor vorderingen tegen de overige gedaagden (uit Portugal, Brazilië en in Zwitserland). Er is geen onderbouwing of rechtvaardiging te vinden in de stellingen waarom Inpar c.s. (de Nederlandse entiteiten) in deze procedure zijn betrokken. Zij zijn kennelijk slechts zijn gedagvaard om rechtsmacht van de Nederlandse rechter te creëren. Eiseressen zijn niet-ontvankelijk in hun vordering jegens de Nederlandse gedaagden. Er is sprake van misbruik van (proces) recht jegens Inpar c.s. en dat leidt tot niet-ontvankelijkheid in de vorderingen op de Nederlandse gedaagden; daardoor eindigt ook de procedure tegen de andere gedaagden. Eiseressen worden veroordeeld in de proceskosten begroot op basis van een hoger (dan gebruikelijk) tarief.

Fondsen naar buitenlands recht:

1. *Moat Brasilprev Fife Fundo De Investimento em Ações*,
2. *Moat Capital Equity Hedge Master Fundo de Investimento Multimercado*,
3. *Moat Capital Fundo De Investimento em Ações Master*,
4. *Moat Capital Long Bias Fundo de Investimento de Ações*,
5. *Moat Capital Long Bias Fundo de Investimento Multimercado Master*,
6. *Moat Multi Seg Prev Master Fundo de Investimento em Ações*,
7. *Moat Prev Fundo de Investimento em Ações*,
8. *Moat Prev Itau Master Fundo de Investimento em Ações*,
9. *Moat Santander Prev Master Fundo de Investimento em Ações*,
10. *MC Equity Hedge Plus Master Fundo de Investimento Multimercad*,
11. *Mc Carpa Equity Hedge Fundo de Investimento Em Ações*,

de rechtspersoon naar buitenlands recht:

12. *Moat Capital Gestão de Recursos Ltda.*, alle gevestigd te Sao Paulo, Brazilië, eiseressen in de hoofdzaak, verweersters in het incident, advocaat mr. M.N. van Dam te Amsterdam, tegen
1. de vennootschap onder firma *Inpar v.o.f.*,
2. de stichting *Stichting Depositary Inpar Investment Fund*,
3. de stichting *Stichting Enable*, alle drie gevestigd te Amsterdam, gedaagden, eiseressen in het incident, advocaat mr. I. Spinath te Amsterdam,
4. [gedaagde 4],
6. [gedaagde 6], beiden wonende te [woonplaats 1], Brazilië, gedaagden, eisers in het incident, advocaat mr. J.W. de Groot te Amsterdam.
5. [gedaagde 5] te [woonplaats 2], Zwitserland, gedaagde, eiser in het incident, advocaat mr. L.J.J. Kerstens te Amsterdam.

Eiseressen zullen hierna Moat c.s. (of de Fondsen) worden genoemd, gedaagden onder 1 tot en met 3 Inpar c.s. of de Nederlandse gedaagden, gedaagden 5 en 6 [gedaagde 4] en [gedaagde 6], gedaag-

de 6 [gedaagde 5]. Moat c.s. duidt gedaagden 4 t/m 6 aan als “het Trio”.

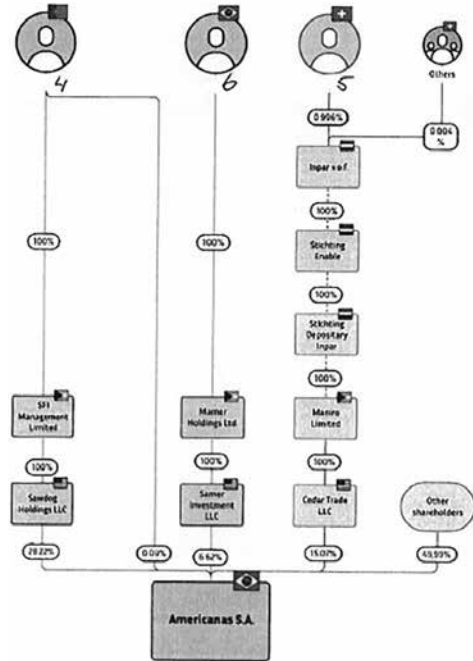
1. De procedure (...; red.)

2. De feiten

2.1. De Fondsen (Moat c.s.) zijn Braziliaanse investeringsfondsen die – naar eigen zeggen – gedurende (een gedeelte van) de periode tussen (voornamelijk) 2 januari 2018 en 16 januari 2023 een substantieel aandelenbelang hadden in de Braziliaanse vennootschap Americanas S.A. (hierna: Americanas).

2.2. Americanas is een in 1929 opgerichte Braziliaanse onderneming, met hoofdkantoor in Rio de Janeiro, die een keten van warenhuizen (Lojas Americanas) in Brazilië exploiteert. Sinds 1940 is Americanas genoteerd aan de Braziliaanse effectenbeurs. De rechtspersoon Americanas S.A. is het resultaat van een fusie tussen Lojas Americanas S.A. (hierna: LASA) en haar dochtervennootschap B2W Companhia Digital in 2021. Americanas heeft een statutair bestuur dat bestaat uit twee ‘lagen’: de ‘Board of Directors’, die de algemene richting van de activiteiten van de onderneming bepaalt, en de ‘Executive Officers’, die worden geleid door de CEO en verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse activiteiten van de onderneming.

2.3. [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] zijn (indirect) aandeelhouder van Americanas. Tot 2021 hielden zij opgeteld een belang van circa 60% in LASA. Na de fusie in 2021 hielden zij (opgeteld) een belang van 30% in Americanas. Inmiddels houden zij (opgeteld) een belang in Americanas van circa 50%, als volgt:

2.4. [gedaagde 4] heeft deel uitgemaakt van het bestuur (‘Board of Directors’) van Americanas (van juni 2021 tot september 2024).

2.5. In januari 2023 informeerde Americanas de markt en haar aandeelhouders over “accounting inconsistencies” met een impact van circa BRL 20 miljard (EUR 3,7 miljard). In juni 2023 kopte de vakpers: “Brazilian retailer Americanas admits to fraud in financial statements.” Deze “accounting inconsistencies”/ “fraud” wordt hierna ook de boekhoudfraude of de fraude genoemd. Inmiddels is circa 95% van de beurswaarde van Americanas in rook opgegaan.

3. Het geschil

In de hoofdzaak

3.1. Moat c.s. vordert dat de rechtbank bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, gedaagden veroordeelt tot vergoeding aan Moat c.s., van de schade die Moat c.s. als gevolg van de fraude lijden, nader op te maken bij staat, met veroordeling van gedaagden in de proceskosten.

3.2. Volgens Moat c.s. zijn gedaagden aansprakelijk voor de door Moat c.s. geleden schade (primair) omdat gedaagden in de periode waarin de boekhoudfraude plaatsvond naar Braziliaans

vennootschapsrecht ‘controlling shareholder’ waren van Americanas en zij de daarbij behorende zorgplichten hebben geschonden en (subsidiar) op grond van – kort gezegd – onrechtmatig handelen (van [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5]).

In de incidenten

3.3. Inpar c.s. (de Nederlandse gedaagden) vorderen – voor zover hier van belang – dat Moat c.s. niet-ontvankelijk wordt verklaard omdat zij ten onrechte in dit geding zijn betrokken. Inpar c.s. zijn geen aandeelhouders van Americanas. Inpar c.s. maken slechts onderdeel uit – als tussenhoudstermaatschappijen – van een investeringsconglomeraat van de familie [gedaagde 5]. De indirecte deelneming in Americanas maakt slechts een gering deel uit van de investeringen van het conglomeraat: per ultimo 2024 bedroeg het circa 1% van het geheel van de investeringen. Binnen het conglomeraat worden de aandelen in Americanas gehouden door Cedar Trade LLC, een vennootschap naar het recht van de staat Delaware, VS. Inpar c.s. hebben geen enkele betrokkenheid bij de boekhoudfraude en in de dagvaarding wordt aan Inpar c.s. ook geen enkel verwijt gemaakt, behalve dan dat de Nederlandse gedaagden gelieerd zijn aan [gedaagde 5], aldus Inpar c.s.

3.4. [gedaagde 4] en [gedaagde 6] vorderen – voor zover van belang – dat de rechtbank zich onbevoegd verklaart omdat zij elders woonachtig zijn. Verder is er geen sprake van eenzelfde situatie feitelijk en rechtens van ieder van hen en van Inpar c.s. Uit de dagvaarding kan niet worden opgemaakt welke verwijten Inpar c.s. worden gemaakt of dat tussen de vorderingen op ieder van hen en de vorderingen op Inpar c.s. enige samenhang of een nauwe band bestaat. Alles wijst erop dat Inpar c.s. slechts zijn gedagvaard om bevoegdheid van de Nederlandse rechter te creëren ten aanzien van de gedagvaarde individuen, aldus steeds [gedaagde 4] en [gedaagde 6]. Daarnaast stelt [gedaagde 4] dat voor hem als direct aandeelhouder van 0,09% van de aandelen van Americanas een arbitragebeding geldt in de aandeelhoudersovereenkomst voor ieder geschil dat voortvloeit uit die overeenkomst en dat de rechtbank zich dus ook om die reden onbevoegd moet verklaren.

3.5. [gedaagde 5] vordert – voor zover van belang – dat de rechtbank zich onbevoegd verklaart omdat hij elders woonachtig is. Er is geen sprake van eenzelfde situatie feitelijk en rechtens tussen

hem en Inpar c.s. waardoor de vorderingen ook niet samenhangen. De dagvaarding geeft daar ook geen aanknopingspunten voor. Inpar c.s. zijn slechts in deze procedure betrokken om [gedaagde 5] af te houden van de rechter van zijn woonplaats. Zo wordt op kunstmatige wijze bevoegdheid van deze rechtbank jegens Inpar c.s. als ‘ankergedaagden’ gecreëerd, en daardoor dus ook voor [gedaagde 5], aldus steeds [gedaagde 5].

3.6. Inpar c.s., [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] stellen ook dat Moat c.s. onder de gegeven omstandigheden wist dat zij een kansloze procedure in Nederland zou instellen. Daarom dient zij in de volledige proceskosten te worden veroordeeld. Daarnaast treedt Moat c.s. zonder procesbevoegdheid op althans is onvoldoende duidelijk gemaakt dat eiseres sub 13 over de vereiste volmachten beschikt om voor de overige eiseressen op te treden als eisende rechtspersoon (naar buitenlands recht). Moat c.s. is daarom niet-ontvankelijk in deze procedure. Omdat de eisende partijen geen procesbevoegdheid hebben, is ook niet zeker of ze daadwerkelijk als (rechts) persoon bestaan. Een kostenveroordeling zal hoogstwaarschijnlijk niet op hen kunnen worden verhaald. Daarom dient de advocaat van Moat c.s. op grond van artikel 245 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) te worden veroordeeld tot betaling van de begrote (volledige) proceskosten van gedaagden, aldus Inpar c.s., [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5].

3.7. Moat c.s. voert verweer.

3.8. Op de standpunten van partijen zal hierna, voor zover voor de beoordeling van belang, nader worden ingegaan.

4. De beoordeling in het incident – (on)bevoegdheid rechtbank

4.1. In deze procedure spreekt Moat c.s., aldus de dagvaarding, [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] (het Trio) aan op hun verantwoordelijkheid voor de fraude. [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] hadden kunnen en moeten ingrijpen, maar zij hebben dit nagelaten. Zij zijn naar het toepasselijke Braziliaanse recht aansprakelijk voor de door Moat c.s. geleden schade, aldus Moat c.s. in de dagvaarding (randnr. 54).¹ De

1 In randnr. 118 van de dagvaarding worden de Nederlandse gedaagden (opeens) wel genoemd: “In deze procedure spreken de Fondsen het Trio en de Neder-

grondslag voor die aansprakelijkheid (naar Braziliaans recht) is primair het – gezamenlijk, zo begrijpt de rechtbank – zijn van ‘controlling shareholder’ en de daarbij behorende zorgplichten en subsidiair onrechtmatig handelen (van [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5]).

4.2. Gedaagden sub 4 tot en met 6 ([gedaagde 4], [gedaagde 5] en [gedaagde 6]) vorderen dat de rechtbank zich onbevoegd verklaart. De Nederlandse gedaagden vorderen dat Moat c.s. niet ontvankelijk wordt verklaard in haar vorderingen op Inpar c.s.

4.3. [gedaagde 4] heeft de Braziliaanse nationaliteit en is woonachtig in Portugal. [gedaagde 6] heeft de Braziliaanse nationaliteit en is woonachtig in Brazilië. [gedaagde 5] heeft de Zwitserse en de Braziliaanse nationaliteit en is woonachtig in Zwitserland. Inpar c.s. zijn Nederlandse ‘entiteiten’, gevestigd in Nederland.

4.4. Moat c.s. stelt in haar dagvaarding dat deze rechtbank in ieder geval bevoegd is van de vorderingen tegen de Nederlandse gedaagden kennis te nemen, omdat deze hun statutaire zetel in Nederland (Amsterdam) hebben. Moat c.s. stelt voorts dat de rechtbank op grond van artikel 7 lid 1 Rv ook bevoegd is ten aanzien van de overige gedaagden, [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5], omdat tussen de vorderingen tegen de gedaagden “een zodanige (feitelijke en juridische) samenhang bestaat dat redenen van doelmatigheid een gezamenlijke behandeling rechtvaardigen”. Moat c.s. licht dit in de dagvaarding als volgt toe: “De Fondsen houden alle gedaagden hoofdelijk aansprakelijk voor dezelfde schadelijke gevolgen van de fraude en hun betrokkenheid bij Americanas op grond van Braziliaans (vennootschaps) recht. De vorderingen jegens alle gedaagden zijn dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden.” Voor het overige wordt aan de (grondslag voor de) bevoegdheid van de rechtbank in de dagvaarding geen woord gewijd. Hiermee gaat Moat c.s. – juridisch en feitelijk – tekort door de bocht. Moat c.s. heeft, nadat de gedaagden de bevoegdheid van de rechtbank hadden betwist, haar standpunten aangevuld in de conclusie van ant-

woord in de incidenten. In die conclusie heeft zij in acht pagina’s haar verwijten aan de Nederlandse gedaagden (veelal ingevuld met verwijten aan het adres van het Trio) nader geduid, in 17 pagina’s heeft zij uiteengezet waarom deze rechtbank bevoegd is kennis te nemen van de vorderingen op [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5], en heeft zij 17 pagina’s gewijd aan het arbitragebeding waarop [gedaagde 4] ook een beroep heeft gedaan. Deze nadere uiteenzetting kan haar niet baten. De rechtbank zal zich onbevoegd verklaren kennis te nemen van de vorderingen van Moat c.s. op [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] en Moat c.s. niet-ontvankelijk verklaren in haar vorderingen op Inpar c.s. Dit wordt als volgt toegelicht.

4.5. De bevoegdheid van de rechtbank moet – zoals Moat c.s. ook heeft verwoord in haar conclusie van antwoord in de incidenten – worden beoordeeld aan de hand van Brussel I bis², in het bijzonder artikel 8 lid 1 ([gedaagde 4]), artikel 7 lid 1 Rv ([gedaagde 6]) en EVEX II³, in het bijzonder artikel 6 aanhef en onder 1 ([gedaagde 5]) en artikel 2 Rv voor Inpar c.s.

4.6. Inpar c.s. (de Nederlandse gedaagden) zijn gevestigd te Amsterdam. Deze rechtbank is daarom bevoegd kennis te nemen van de vorderingen van Moat c.s. op Inpar c.s.

4.7. Artikel 8 Brussel I bis voorziet in een bijzondere bevoegdheid in geval van pluraliteit van verweerders. Het eerste lid is hier van belang: Een persoon die op het grondgebied van een lidstaat woonplaats heeft, kan ook worden opgeroepen:

1. indien er meer dan één verweerder is: voor het gerecht van de woonplaats van een hunner, op voorwaarde dat er tussen de vorderingen een zo nauwe band bestaat dat een goede rechtsbedeling vraagt om hun gelijktijdige behandeling en berechting, teneinde te vermijden dat bij afzonderlijke berechting van de zaken onverenigbare beslissingen worden gegeven; (...).

2 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europese Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (herschikking)

3 Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007, betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken,

landse entiteiten middels welke de heer [gedaagde 5] zijn aandelen in Americanas houdt, aan op hun tekortschieten in de naleving van de zorgplicht die op hen rustte in hun hoedanigheid als controlerend aandeelhouders van Americanas.”

4.8. De formulering van artikel 6 aanhef en onder 1 EVEX en van artikel 7 lid 1 Rv is vrijwel gelijklopend. Voor de uitleg van deze beide bepalingen wordt aangesloten bij de uitleg van artikel 8 Brussel I bis.⁴ Op grond van dit artikel kan de eiser in geval hij meerdere verweerders uit verschillende EU-lidstaten dagvaardt, bij uitzondering kiezen een verweerder op te roepen voor het gerecht waar een van de verweerders woonplaats heeft, de ‘ankerverweerder’ (of ‘ankergedaagde’). Artikel 8 Brussel I bis (en daarmee ook artikel 6 aanhef en onder 1 EVEX en van artikel 7 lid 1 Rv) moet restrictief (“eng”) worden uitgelegd.⁵ Er is slechts sprake van een (voldoende) ‘nauwe band’ tussen de vorderingen (per gedaagde, per vordering en per rechtsgrondslag) als voldaan is aan de volgende (cumulatieve) vereisten:

- i) er moet sprake zijn van eenzelfde situatie feitelijk en rechtens tussen de Nederlandse gedaagden (Inpar c.s.) enerzijds en (ieder van) [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] anderzijds;
- ii) er mag in geval van afzonderlijke berechting geen gevaar voor onverenigbare beslissingen bestaan;
- iii) de bevoegdheid van de Nederlandse rechter moet voor (ieder van) [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] voorzienbaar zijn geweest; en
- iv) er mag geen sprake zijn van misbruik van recht.

4.9. Met dit laatste vereiste wordt beoogd te voorkomen dat de eiser vorderingen instelt tegen verschillende verweerders met het enkele doel een verweerder af te trekken van de rechter van het land waar hij zijn woonplaats heeft. Een aangezochte rechter kan een eventuele omzeiling van de in artikel 8 lid 1 Brussel I bis vastgelegde bevoegdheidsregel slechts vaststellen, indien er afdoende bewijs is op grond waarvan kan worden geconcludeerd dat de verzoeker de voorwaarden voor toepassing van genoemde bepaling kunstmatig heeft gecreëerd of gehandhaafd.

4.10. Uit de processtukken kan het volgende worden afgeleid.

4.10.1. [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] (door Moat c.s. “het Trio” genoemd) zijn ieder

(indirect) minderheidsaandeelhouder van Americanas ([gedaagde 4] houdt ook enkele aandelen rechtstreeks). Op het moment dat de boekhoudfraude aan het licht kwam hielden zij opgeteld (indirect) een belang van ongeveer 30% en [gedaagde 4] direct een belang van ongeveer 2%. [gedaagde 5] houdt zijn aandelen in Americanas via (i) Inpar v.o.f. (gedaagde 1), (ii) Stichting Enable (gedaagde 2), (iii) Stichting Depositary Inpar (gedaagde 3), (iv) Maniro Limited (een vennootschap naar het recht van de Bahama’s) en uiteindelijk (v) Cedar Trade LLC (een vennootschap naar het recht van de staat van Delaware, VS). [gedaagde 4] houdt zijn indirecte belang in Americanas via (i) SFI Management Limited (Bahama’s) en (ii) Sawdog Holdings LLC (VS). [gedaagde 6] houdt zijn aandelen in Americanas via (i) Mamer Holdings Ltd. (Bahama’s) en (ii) Samer Investment LLC (VS). Dit was Moat c.s. bekend op het moment van dagvaarden: in de dagvaarding staat vermeld dat het Trio de aandelen in Americanas houdt via een complexe structuur en wordt verwezen naar overgelegde ‘*structure charts*’ (randnr. 119).

4.10.2. Moat c.s. stelt dat de Nederlandse gedaagden – en [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] – aansprakelijk zijn voor de door de Fondsen als gevolg van de boekhoudfraude geleden schade omdat alle directe en indirecte (controleerende) aandeelhouders op grond van Braziliaans vennootschapsrecht hoofdelijk aansprakelijk zijn. Volgens Moat c.s. is het Trio, samen met de ketens van entiteiten middels welke zij in Americanas hebben geïnvesteerd, ‘*controlling shareholder*’ (volgens Braziliaans vennootschapsrecht). Naast [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] zijn echter alleen de Nederlandse gedaagden – via welke [gedaagde 5] zijn aandelen in Americanas houdt – gedagvaard in deze procedure, de op de Bahama’s en in de VS gevestigde vennootschappen – via welke [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] hun aandelen houden – niet.

4.10.3. Op 22 juli 2024 heeft Moat c.s. aansprakelijkheidsstellingen gestuurd naar [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5]. Er is geen aansprakelijkheidsstelling gestuurd naar de Nederlandse gedaagden.

4.10.4. De vorderingen van Moat c.s. hebben geen enkele connectie met de Nederlandse rechtssfeer. Het onderliggende geschil betreft een puur Braziliaanse kwestie: de Fondsen (Moat c.s.) zijn een groep Braziliaanse investeringsfondsen die aan-

4 Artikel 1 lid 1 van Protocol 2 bij EVEX II, Hoge Raad 29 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:433, rov. 4.1.3

5 Recent Hof van Justitie van de EU, 13 februari 2025, C-393/23, ECLI:EU:C:2025:85 (MTB/Heineken), punt 21

delen hebben gekocht op de Braziliaanse beurs via Braziliaanse effectenrekeningen in de Braziliaanse onderneming Americanas. [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] (het Trio) hebben alle drie de Braziliaanse nationaliteit. De zaak moet – volgens Moat c.s. – worden beoordeeld naar Braziliaans recht, omdat “ook alle overige aanknopingspunten wijzen naar Brazilië”.

4.10.5. Er lopen al diverse (arbitrage)procedures en een collectieve actie in Brazilië tegen [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5].

4.11. In de dagvaarding worden alleen verwijten gemaakt aan het adres van [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] (het Trio), waarbij het volgende opvalt:

(i) Moat c.s. stelt (randnr. 4 dagvaarding) dat gedurende de jarenlange boekhoudfraude “drie aandeelhouders (de gedaagden in deze procedure)” Americanas controleerden. Kennelijk doet Moat c.s. hiermee op [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] (in het vervolg van de dagvaarding wordt ook steeds gesproken over het Trio “dat de gang van zaken binnen Americanas controleerde”⁶), om vervolgens toe te voegen: “De drie aandeelhouders oefenden hun controle onder meer uit met de gedaagde Nederlandse entiteiten.”, en te vervolgen met “De gedaagden deelden binnen Americanas de lakens uit, bepaalden het beleid en waren verantwoordelijk voor de financiële gang van zaken.” De (bijzondere) rol van de Nederlandse gedaagden wordt verder in het geheel niet toegelicht (zie ook hiervoor onder 4.1). Ook wordt niet toegelicht waarom ook zij als ‘controlling shareholder’ moeten worden aangemerkt. Evenmin wordt toegelicht waarom deze entiteiten wél en de andere vennootschappen via welke [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] hun aandelen in Americanas houden niet zijn gedagvaard. Volgens de redenering van Moat c.s. zouden deze toch ook als ‘controlling shareholder’ kunnen worden gezien.

(ii) In de dagvaarding (randnr. 19) worden slechts enkele daadwerkelijke gedragingen van [gedaagde 4] genoemd, van [gedaagde 6] en [gedaagde 5] niets. Er staat slechts: “Kortom, [gedaagde 4] was nauwgezet betrokken bij alles wat binnen Americanas speelde. Tot op zekere hoogte gold hetzelfde voor [gedaagde 6] en [gedaagde 5].” Alleen [gedaagde 4] heeft deel uitgemaakt van het bestuur

van Americanas (van juni 2021 tot september 2024), [gedaagde 6] en [gedaagde 5] niet. De Nederlandse gedaagden komen in de dagvaarding verder niet meer voor, behalve in randnrs. 190 en 192 waar zij als ‘ankergedaagden’ worden genoemd.

(iii) Onder het kopje ‘Tussenconclusie’ in de dagvaarding staat: “Uit de feiten blijkt dat het Trio als controlerend aandeelhouder wetenschap moet hebben gehad van de fraude en (in ieder geval) verwijtbaar alarmbellen negeerde. (...) De rol en actieve betrokkenheid van het Trio maakt echter wel dat hun handelen extra verwijtbaar is.” Ook daar worden de Nederlandse gedaagden niet genoemd.

4.12. In al hetgeen in de dagvaarding naar voren is gebracht (en in aanvulling daarop in de conclusie van antwoord in de incidenten) is op geen enkele manier een onderbouwing of rechtvaardiging te vinden waarom Inpar c.s. in deze procedure zijn gedagvaard – en de andere vennootschappen via welke [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] hun aandelen in Americanas houden niet. Daaruit kan geen andere conclusie worden getrokken dan dat Inpar c.s. uitsluitend zijn gedagvaard om zo rechtsmacht te creëren voor de Nederlandse rechter ten aanzien van de overige gedaagden (natuurlijke personen) om wie het Moat c.s. blijkens het betoog in de dagvaarding werkelijk te doen is of, zoals [gedaagde 5] terecht stelt, in een opzichtige poging de overige gedaagden van hun eigen rechter af te houden⁷. Dat is, zoals Inpar c.s. terecht stellen, uitermate gekunsteld. Dergelijk oneigenlijk gebruik van ankergedaagden is misbruik van recht en kan geen rechtsmacht van de Nederlandse rechter voor de buitenlandse gedaagden creëren.

4.13. Daarbij komt dat het maar zeer de vraag is of wel kan worden gesproken van eenzelfde situatie feitelijk en rechtens tussen de Nederlandse gedaagden enerzijds en (ieder van) [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] anderzijds. Wat betreft de subsidiaire grondslag (onrechtmatig handelen naar Braziliaans recht) behoeft dit geen nader betoog: dat de Nederlandse gedaagden onrechtmatig zouden hebben gehandeld wordt eenvoudigweg niet gesteld. Wat betreft de primai-

6 Bijv. randnrs. 66, 67, 76, 120

7 Zie bijvoorbeeld Hof van Justitie van de EU 1 december 2011, C-145/10, ECLI:EU:C:2011:798 (*Painer*), punt, 78

re grondslag (aansprakelijkheid als controlerend aandeelhouder naar Braziliaans vennootschapsrecht) geldt wat betreft [gedaagde 4] en [gedaagde 6] zonder meer dat van eenzelfde situatie feitelijk en rechtens geen sprake kan zijn: [gedaagde 4] en [gedaagde 6] hebben met deze Nederlandse entiteiten immers niets van doen.⁸ Voor het overige geldt – en dus ook ten aanzien van [gedaagde 5] – dat Moat c.s. in de dagvaarding [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] als Trio steeds tezamen als ‘controlling shareholder’ aanmerkt (omdat zij het gezamenlijk voor het zeggen zouden hebben gehad binnen Americanas), maar wordt niet nader toegelicht dat en waarom ook de Nederlandse gedaagden die (thans) (indirect) slechts een belang van circa 15% in Americanas houden, individueel (en/of gezamenlijk) ook als ‘controlling shareholder’ zouden kunnen worden aangemerkt. In de conclusie van antwoord in de incidenten wordt bovendien slechts gesteld dat Inpar c.s. worden gecontroleerd door [gedaagde 5] en dat deze Nederlandse gedaagden onderdeel vormen van het “controlling block” als bedoeld in het Braziliaanse vennootschapsrecht. Zonder feitelijke toelichting, die ontbreekt, valt echter niet in te zien hoe de Nederlandse gedaagden onder “common control” van [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] (het Trio) gezamenlijk zouden kunnen vallen – hetgeen Moat c.s. stelt onder verwijzing naar verschillende Braziliaanse professoren – als [gedaagde 5] (als enige) de zeggenschap heeft in deze entiteiten. Bovendien geldt dat het enkele feit – indien al juist – dat de Nederlandse gedaagden als (controleerende) aandeelhouder aansprakelijk zouden (kunnen) zijn voor de – feitelijk – volgens Moat c.s. door [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] veroorzaakte schade, dit onvoldoende is om te kunnen spreken van eenzelfde situatie feitelijk en rechtens, nu de Nederlandse gedaagden zelf geen enkel verwijt wordt gemaakt.⁹

4.14. Dit alles betekent dat de rechtbank niet bevoegd is van de vorderingen van Moat c.s. op [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] kennis te nemen.

4.15. Nu de slotsom is dat Inpar c.s. slechts in deze procedure zijn gedagvaard om rechtsmacht van deze rechtbank te creëren voor de buiten Nederland woonachtige natuurlijke personen, levert dit ten aanzien van deze gedaagden misbruik van (proces)recht op. Dit is reden om Moat c.s. niet-ontvankelijk te verklaren in haar vorderingen op Inpar c.s., zodat de procedure tegen alle gedaagden met dit vonnis in de incidenten eindigt.

4.16. Inpar c.s., [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5] hebben gevraagd om een veroordeling van Moat c.s. in de volledige proceskosten op grond van het instellen van een kansloze vordering op alle gedaagden. Primair vorderen zij ieder voor zich een begroot bedrag aan gemaakte kosten (Inpar c.s. begroten hun kosten in de incidenten op € 175.000, [gedaagde 5] begroot zijn kosten eveneens op € 175.000; [gedaagde 4] en [gedaagde 6] begroten hun kosten op € 350.000, en vorderen subsidiair deze te begroten op een veelvoud van het forfaitaire liquidatietarief).

4.16.1. Dat sprake is van misbruik van procesrecht is hiervoor vastgesteld. Dit rechtvaardigt een kostenveroordeling begroot op andere tarieven dan gebruikelijk.

4.16.2. De door gedaagden gevorderde kosten zijn niet nader onderbouwd, zodat deze niet kunnen worden toegewezen. Moat c.s. heeft een vordering van onbepaalde waarde ingesteld zodat tarief II (€ 614 per punt, met een maximum van 6 punten) in beginsel van toepassing is voor de begroting van het salaris advocaat. De proceskosten van de gedaagden zullen in het licht van hetgeen hiervoor is overwogen evenwel worden begroot aan de hand van het hoogste liquidatietarief (tarief VIII, € 4.357 per punt) en tevens zal het aantal punten worden verdubbeld.

4.16.3. Dit leidt tot de volgende begroting van proceskosten:

– voor Inpar c.s.: € 688 (griffierecht) + € 8.714 (salaris advocaat) + € 178 (nakosten) = € 9.580;
 – voor [gedaagde 5]: € 320 (griffierecht) + € 8.714 (salaris advocaat) + € 178 (nakosten) = € 9.212;
 – voor [gedaagde 4] en [gedaagde 6]: € 320 (griffierecht) + € 8.714 (salaris advocaat) + € 178 (nakosten) = € 9.212.

Deze kosten worden vermeerderd onder de voorwaarden als in de beslissing vermeld.

4.17. Inpar c.s., [gedaagde 5], [gedaagde 4] en [gedaagde 6] hebben eveneens gevraagd de advocaten van Moat c.s. te veroordelen in de kosten op

8 Hoge Raad 29 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:433, rov. 4.2.2

9 Vgl. Gerechtshof Den Haag 21 januari 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:27, rov. 6.9-6.10

grond van artikel 245 Rv omdat eiseressen sub 1 tot en met sub 12 (zoals in de dagvaarding opgesomd) niet over enige procesbevoegdheid zouden beschikken en eiseres sub 13 volgens gedaagden niet (op juiste wijze) is gevolmachtigd. Moat c.s. heeft deze stellingen van Inpar c.s., [gedaagde 5], [gedaagde 4] en [gedaagde 6] gemotiveerd weersproken. Nu de rechtbank aan de beoordeling van een en ander niet toekomt, zal worden aangenomen dat alle eiseressen (of in ieder geval een aantal van hen, in het bijzonder eiseres sub 13, waarvan de rechtspersoonlijkheid niet wordt betwist) daadwerkelijk bestaan. Daarmee is niet voldaan aan het vereiste van artikel 245 Rv zodat deze vordering van gedaagden wordt afgewezen.

5. De beslissing

De rechtbank in het incident

5.1. verklaart Moat c.s. niet-ontvankelijk in haar vorderingen op Inpar c.s.,

5.2. verklaart zich onbevoegd kennis te nemen van de vorderingen van Moat c.s. op [gedaagde 4], [gedaagde 6] en [gedaagde 5],

5.3. veroordeelt Moat c.s. in de proceskosten, tot op heden begroot op

- € 9.580,00 aan de zijde van Inpar c.s.,
- € 9.212,00 aan de zijde van [gedaagde 5],
- € 9.212,00 aan de zijde van [gedaagde 4] en [gedaagde 6],

te vermeerderen met de wettelijke rente daarover indien deze niet binnen 14 dagen na heden zijn voldaan,

5.4. veroordeelt Moat c.s. tot betaling aan ieder van Inpar c.s., [gedaagde 5] en [gedaagde 4] en [gedaagde 6] van € 92,00 aan salaris advocaat en de exploitkosten indien Moat c.s. niet binnen 14 dagen na dit vonnis voldoet aan de proceskostenveroordelingen en dit vonnis wordt betekend,

5.5. verklaart deze kostenveroordelingen uitvoerbaar bij voorraad.

NOOT

Inleidende opmerkingen

1. De afgelopen jaren wordt de Nederlandse rechter vaker gevraagd zich te buigen over vermeend schadeveroorzakend handelen van buitenlandse partijen dat in het buitenland heeft plaatsgevonden, zonder dat de betrokken partijen een forumkeuze hebben gemaakt. Om in der-

gelijke zaken internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter te creëren, wordt niet zelden gebruikgemaakt van een ‘ankergedaagde-constructie’, waarbij naast buitenlandse gedaagden ook een of meer Nederlandse gedaagden worden gedagvaard. De Nederlandse rechter is bevoegd kennis te nemen van de vordering tegen de Nederlandse gedaagden, die gelden als ‘ankergedaagden’ waardoor de rechter ook rechtsmacht heeft voor de beslechting van het geschil met de buiten Nederland gevestigde gedaagden. Maar er zijn wel grenzen aan het gebruik van de ankergedaagde-constructie: die mag niet worden misbruikt om de buitenlandse gedaagden te onttrekken aan hun woonplaatsrechter.

2. Dat laatste is precies wat er in deze zaak gebeurt. Een aantal Braziliaanse (investerings)fondsen (‘de Fondsen’) daagt drie in Nederland gevestigde entiteiten (een v.o.f. en twee stichtingen) en drie buiten Nederland (in Portugal, Brazilië en Zwitserland; ‘de buitenlandse gedaagden’) woonachtige (indirecte) aandeelhouders van een Braziliaanse beursvennootschap. Bij deze vennootschap, Americanas, een warenhuisketen (‘Lojas Americanas’) in Brazilië, gaat in 2023 95% van de beurswaarde in rook op, als gevolg van ‘accounting inconsistencies’ (de rechtbank noemt het: boekhoudfraude). Alle gedaagden, de Nederlandse en de buitenlandse, worden door de Fondsen aansprakelijk gehouden voor de schade geleden als gevolg van deze boekhoudfraude. Van belang is te weten dat Inpar c.s., de Nederlandse gedaagden, geen aandelen hadden in Americanas. Zij maakten als tussenhouster-entiteiten deel uit van een investeringsconglomeraat van de familie van een van de Braziliaanse gedaagden en hadden geen bemoeienis met de governance van Americanas. Deze indirecte deelneming van Inpar c.s. in Americanas bedroeg een gering deel van het geheel van investeringen, namelijk circa 1%. Enigszins geërgerd noteert de rechtbank dat vele bladzijden door eiseressen zijn volgeschreven over de gestelde bevoegdheid van de rechtbank (zie r.o. 4.4), maar een onderbouwing of rechtvaardiging voor de aansprakelijkheid van Inpar c.s., de ankergedaagden, is voor de rechtbank ‘op geen enkele manier’ te vinden (r.o. 4.12). Daarmee valt het doek, niet alleen voor de vorderingen tegen Inpar c.s., maar door het wegvallen van de ankergedaagden uiteraard ook voor de vorderingen tegen de drie buitenlandse gedaagden.

De gepretendeerde vordering op de ankergedaagden

3. De Fondsen vorderden vergoeding van de door hen als gevolg van de boekhoudfraude geleden schade. Volgens de Fondsen zijn gedaagden hoofdelijk aansprakelijk voor de door hen geleden schade, omdat zij in de periode waarin de boekhoudfraude plaatsvond naar Braziliaans vennootschapsrecht (direct dan wel indirect) 'controlling shareholder' waren van Americanas en zij de daarbij behorende zorgplichten hebben geschonden. Hiervoor werd al vermeld dat een serieuze en deugdelijke onderbouwing van de gepretendeerde vordering op Inpas c.s. ontbrak. Dat bracht Inpar c.s. ertoe te stellen dat zij klaarblijkelijk alleen zijn gedagvaard (of: gebruikt) om rechtsmacht te creëren ten aanzien van de buitenlandse gedaagden. De buitenlandse gedaagden zitten op dezelfde lijn.

Bevoegdheid en ankergedaagde: inhoudelijke toetsing gepretendeerde vordering?

4. Omdat Inpar c.s. in Amsterdam zijn gevestigd, verklaart de rechtbank zich op grond van art. 2 Rv bevoegd om over de vorderingen tegen de Nederlandse gedaagden te oordelen (r.o. 4.6).

5. Voor de vorderingen tegen de (drie) buitenlandse gedaagden, baseren de Fondsen de internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter op de alternatieve bevoegdheidsbepaling van art. 8 lid 1 Brussel I-bis (wat betreft de gedaagde die woonachtig is in Portugal), art. 6 aanhef en onder 1 EVEX II (wat betreft de gedaagde die woonachtig is in Zwitserland) en het aan voornoemde bepalingen in belangrijke mate ontleende art. 7 lid 1 Rv (wat betreft de gedaagde die woonachtig is in Brazilië). Op grond van deze vrijwel gelijklopende bepalingen komt de Nederlandse rechter internationale (anker)bevoegdheid toe ten aanzien van buitenlandse (mede)gedaagde(n) als er bevoegdheid is ten aanzien van een Nederlandse (mede)gedaagde. Daarvoor is een nauwe (feitelijke en juridische) band met de (anker)vorderingen tegen de Nederlandse (mede)gedaagde(n) vereist, zodat gelijktijdige berechting voorkomt dat bij afzonderlijke berechting onverenigbare beslissingen worden gegeven. Ook moet het voor de buitenlandse (mede)gedaagde voorzienbaar zijn dat hij kan worden opgeroepen voor het gerecht van de Nederlandse (mede)gedaagde(n). Uitgangspunt is dat een alternatieve bevoegdheidsbepaling restrictief moet worden toegepast. De rechter mag

niet alleen afgaan op de stellingen van de eisende partij(en), maar moet rekening houden met alle beschikbare gegevens over de werkelijk bestaande rechtsverhouding en de stellingen van de gedaagde partij(en) (vgl. HR 29 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:443, «JBPr» 2019/32, m.nt. Bens).

6. De rechtspraak laat zien dat rechters verdeeld zijn over de vraag of de gegrondheid van de (anker)vordering tegen de Nederlandse (mede)gedaagde(n) een rol speelt bij de beoordeling of tussen de vorderingen een (voldoende) nauwe band bestaat (zie voor een actueel overzicht: «JBPr» 2025/58, m.nt. Attaïbi en Rank). In haar conclusie van 3 april 2025, ECLI:EU:C:2025:243, naar aanleiding van de vraag van het hof Amsterdam of bij het bepalen van de bevoegdheid ook rekening moet worden gehouden met de toewijsbaarheid van de vordering jegens de ankergedaagde(n), komt A-G Kokott aan de hand van rechtspraak van het HvJ tot de conclusie dat de aangezochte rechter niet oordeelt over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, maar slechts over de aanknopingspunten voor bevoegdheid. Met het oog op de rechtszekerheid moet de rechter zich over de bevoegdheid kunnen uitspreken, zonder uitspraak ten gronde te doen. Maar de regeling mag niet worden misbruikt om gedaagden te onttrekken aan hun woonplaatsrechter. Van misbruik kan sprake zijn als er afdoende bewijs is op grond waarvan kan worden geconcludeerd dat de eiser de voorwaarden voor toepassing van de genoemde bepaling kunstmatig heeft gecreëerd of gehandhaafd. Onvoldoende is dat de ankervordering ongegrond lijkt; zij moet kennelijk ongegrond of kunstmatig zijn, of zonder werkelijk belang (punt 35-39).

7. De Fondsen hebben de vereiste (feitelijke en juridische) samenhang tussen de vorderingen enkel onderbouwd met het argument dat zij alle gedaagden hoofdelijk aansprakelijk houden voor dezelfde schadelijke gevolgen van de boekhoudfraude en hun betrokkenheid bij Americanas op grond van Braziliaans (vennootschaps)recht. Dat is naar het oordeel van de rechtbank, zowel juridisch als feitelijk, te kort door de bocht (r.o. 4.4).

8. De rechtbank stelt vast dat in hetgeen de Fondsen hebben aangevoerd op geen enkele manier een onderbouwing of rechtvaardiging te vinden is waarom de Nederlandse gedaagden – via welke entiteiten een van de buitenlandse gedaagden zijn aandelen in Americanas houdt – (wel) in deze procedure zijn gedagvaard en de andere ven-

nootschappen via welke de andere twee buitenlandse gedaagden hun aandelen in Americanas houden niet. De Nederlandse gedaagden wordt in feite geen enkel verwijt gemaakt. Hieruit kan, naar het oordeel van de rechtbank, geen andere conclusie worden getrokken dan dat de Nederlandse gedaagden uitsluitend zijn gedagvaard om zo rechtsmacht te creëren voor de Nederlandse rechter ten aanzien van de buitenlandse gedaagden, om wie het de Fondsen blijkens hun onderbouwing daadwerkelijk te doen is. Dergelijk oneigenlijk gebruik van ankergedaagden levert naar het oordeel van de rechtbank misbruik van (proces)recht op jegens de buitenlandse gedaagden en kan geen rechtsmacht van de Nederlandse rechter voor de buitenlandse gedaagden creëren (r.o. 4.10-4.12). Daar voegt de rechtbank nog aan toe dat het maar de vraag is of in de onderhavige situatie wel kan worden gesproken van eenzelfde situatie, feitelijk en rechtens, tussen de Nederlandse gedaagden enerzijds en (ieder van) de buitenlandse gedaagden anderzijds, nu i) twee van de buitenlandse gedaagden überhaupt niets met de Nederlandse gedaagden van doen hebben en ii) niet valt in te zien hoe de Nederlandse gedaagden (ook) als controlling shareholder zouden kunnen worden aangemerkt (r.o. 4.13). De rechtbank komt gelet op het voorgaande tot de conclusie dat zij niet bevoegd is om kennis te nemen van de vorderingen jegens de buitenlandse gedaagden en verklaart, gelet op het oordeel dat sprake is van misbruik van (proces)recht, de Fondsen niet-ontvankelijk in hun vorderingen gericht tegen de Nederlandse gedaagden (r.o. 4.14-4.15).

Volledige proceskostenvergoeding en beroep op 'eigen beursje'

9. Zowel de Nederlandse gedaagden als de buitenlandse hebben gevraagd om een veroordeling van Fondsen in de volledige proceskosten (in de incidenten) vanwege het instellen van een kansloze vordering op alle gedaagden. Primair vorderen gedaagden ieder voor zich een begroot bedrag van maar liefst enkele tonnen (tweemaal € 175.000 en eenmaal € 350.000; jawel, u leest het goed) aan werkelijk gemaakte proceskosten. Subsidiair vorderen zij de proceskosten te begroten op een veelvoud van het forfaitaire liquidatietarief.

10. Hoewel de rechter het liquidatietarief in de regel wel volgt, staat het hem vrij hiervan af te

wijken (zie onder meer HR 3 april 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2621, NJ 1998/571). In de praktijk gebeurt het echter maar weinig dat de rechter van het liquidatietarief afwijkt en is het een zeldzaamheid dat een veroordeling in de reële proceskosten wordt uitgesproken. Met het oog op de toegankelijkheid van de rechtspraak heeft de Hoge Raad de lat voor een integrale proceskostenveroordeling hoog gelegd. Volgens de Hoge Raad is voor een veroordeling in de werkelijke proceskosten alleen plaats bij bijzondere omstandigheden, waarbij dient te worden gedacht aan misbruik van procesrecht, onrechtmatig procederen. Bij het aannemen van dergelijk misbruik van procesrecht of onrechtmatig handelen past, gelet op het recht op toegang tot de rechter als bedoeld in art. 6 EVRM, terughoudendheid (zie onder meer HR 29 juni 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA3516, NJ 2007/353, r.o. 4.5).

11. De rechtbank overweegt dat gelet op het oordeel dat sprake is van misbruik van procesrecht, een kostenveroordeling begroot op andere tarieven dan gebruikelijk gerechtvaardigd is. Naar het oordeel van de rechtbank is voor veroordeling tot betaling van de door ieder van gedaagden begrote (volledige) proceskosten evenwel geen plaats omdat zij die niet nader hebben onderbouwd. Voor begroting op basis op een veelvoud van het forfaitaire liquidatietarief is volgens de rechtbank wel ruimte. Daarom begroot de rechtbank de proceskosten van gedaagden aan de hand van het hoogste liquidatietarief met verdubbeling van het aantal punten (r.o. 4.16.2). Dat de rechtbank, ondanks het oordeel dat sprake is van misbruik van procesrecht, niet meegaat in de gevorderde volledige proceskostenvergoeding wekt geen verbazing.

12. Gedaagden hebben ook verzocht om de proceskostenveroordeling ten laste van de advocaat van de Fondsen te brengen. In deze zaak bleek namelijk dat de vraag was of twaalf van de eisen de Fondsen wel over procesbevoegdheid beschikten niet eenvoudig te beantwoorden was. Art. 245 Rv biedt de rechter de mogelijkheid om in het geval een procespartij niet blijkt te bestaan, degene die tot het voeren van het geding opdracht heeft gegeven, dan wel diens advocaat, in de kosten van de procedure te veroordelen. Het 'eigen beursje' nieuwe stijl. De rechtbank wilde daar haar vingers niet aan branden: namens de Fondsen waren de in dit verband aangevoerde stellingen van gedaagden gemotiveerd weer-

sproken. De rechtbank nam daarom aan dat in ieder geval een aantal van de Fondsen daadwerkelijk bestaat, zodat niet aan het vereiste van art. 245 lid 1 Rv was voldaan. De advocaat lijkt hier goed mee weg te komen. Het valt goed te begrijpen dat de rechtbank deze op art. 245 Rv gebaseerde vordering 'light' toetst. Bij gebreke van overtuigende aanwijzingen dat de advocaat zijn taak heeft veronachtzaamd blijft zo'n toch ingrijpende veroordeling achterwege.

Conclusie

13. De conclusie kan kort zijn. Het vonnis van de rechtbank in de incidenten levert een mooi staaltje op van de wijze waarop, met een beperkte toetsing van de gepretendeerde vordering op een ankergedaagde, het kaf van het koren in ankergedaagdenland kan worden gescheiden.

mr. Th.D. van der Sanden

advocaat bij Van der Feltz advocaten te Den Haag

13

Verhaal op goederen van een derde

Voorzieningenrechter Rechtbank Den Haag
5 september 2025, nr. C/09/689865/KG ZA
25-801, ECLI:NL:RBDHA:2025:16440
(mr. Vetter)
Noot mr. W.J.L. de Clerck

Tenuitvoerlegging arbitraal vonnis. Executo- riaal beslag. Verhaalsrecht op goederen.

[BW art. 3:276; Rv art. 435, 705]

Er is aanleiding om in dit kort geding aan te nemen dat het Nederlandse recht met art. 435 lid 3 Rv ook voorziet in een verhaalsmogelijkheid jegens een ander dan de schuldenaar in de situatie dat die ander (een rechtspersoon, hier Gazprom International) met de schuldenaar (in dit geval: de Russische Federatie, rechtspersoon) kan worden vereenzelvigd dan wel zich een geval voordoet waarin de ander in relatie tot de schuldeiser (hier: DTEK) misbruik maakt van zijn bevoegdheid door zich te beroepen op zijn juridische zelfstandigheid ten opzichte van de schuldenaar. Bij gebreke van houvast in literatuur en rechtspraak wordt het er

in het kader van dit opheffingskortgeding vooralsnog voor gehouden dat DTEK deze weg heeft kunnen bewandelen. Een en ander betekent dat – anders dan Gazprom International stelt – gebruikmaking van deze verhaalsroute als zodanig geen misbruik van recht of onrechtmatig handelen oplevert.

Gazprom International Limited te Kaliningrad, Russische Federatie,

eiseres,

advocaten mrs. E.F. Kraaijeveld, J.Ph. de Korte en G.J. Wilts te Amsterdam,

tegen

1. *JSC DTEK Krymenergo* te Kiev, Oekraïne, gedaagde,

advocaten mrs. G.J. Meijer en J.J. Oetomo te Amsterdam,

2. *de Russische Federatie* te Moskou, Russische Federatie, gedaagde, niet verschenen.

Partijen worden hierna respectievelijk aangeduid als 'Gazprom International', 'DTEK' en 'de Russische Federatie'.

1. *De procedure*
(...; red.)

2. *De feiten*

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting wordt in dit geding van het volgende uitgegaan.

2.1. Gazprom International is een onderneming naar Russisch recht. Enig aandeelhouder van Gazprom International is de Russische vennootschap LLC Gazprom Capital. De aandelen in LLC Gazprom Capital worden gehouden door de Russische vennootschap PJSC Gazprom. De Russische Federatie is houder van 50,23% van de aandelen in PJSC Gazprom.

2.2. Op 1 november 2023 heeft het Permanente Hof van Arbitrage te Den Haag vonnis gewezen in een arbitrale procedure tussen DTEK en de Russische Federatie (hierna: 'het arbitraal vonnis'). De Russische Federatie is in het arbitraal vonnis veroordeeld tot betaling aan DTEK van een schadevergoeding van \$ 207.800.000,--, vermeerderd met rente en kosten.

2.3. De voorzieningenrechter van deze rechtbank heeft bij beschikking van 1 december 2023 op